

Doró Katalin
Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

Számítógépes alkalmazások az angol tudományos szókincs oktatásában

A tudományos szókincs ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy megértsünk bármely tudományterületen íródott cikket, tankönyvet, tanulmányt. Coxhead (2000) korpuszalapú vizsgálatok segítségével 570 szócsaládra szűkítette az angol tudományos szókincsét. A Coxhead-féle listán túl azonban tudományos szókincsen érthetjük mindazon szókapcsolatokat és formulákat, amelyek gyakran fordulnak elő tudományos szövegekben, s melyektől ezek gördülékenyek és stílusosan megfelelőek lesznek. E szókincs aktív ismerete és választékos használata kiemelkedően fontos azok számára, akik a tudományos közösség részeseiként maguk is szövegeket alkotnak. A szókincs fejlesztése és gyakorlása folyamatos feladatot jelent a kevésbé tapasztalt vagy nem az anyanyelvükön olvasók és írók esetében, mint amilyenek például az idegennyelv-szakosok, szaknyelvet tanulók vagy szakfordítók. A tanulmány olyan ingyenesen elérhető, angol nyelvű honlapokat gyűjt össze és ismertet, melyek alkalmasak a tanórai használat mellett az önálló szövegelemzésre és nyelvgyakorlásra is.

Kulcsszavak: idegen nyelv, angol nyelv, bölcsészettudomány, szaknyelv, tudományos szókincs, honlapok

Bevezető

A haladó nyelvtanulók általában jól kommunikálnak és ismerik a célnyelv alapvető nyelvtani szerkezeit, valamint könnyen megértenek általános témájú szövegeket. Merőben más jellegű feladat azonban tudományos vagy szakszövegek értése és alkotása. Amennyiben az általam oktatott angolos bölcsészhallgatók példáját vesszük, még magas szintű általános nyelvismeret mellett is elengedhetetlen, hogy folyamatosan fejlesszék tudásukat, hiszen csak így képesek az angol nyelvű szakmai ismereteket elsajátítani (Doró, 2010). Ezek a diákok a bölcsészettudomány különböző területeiről választanak angol nyelven oktatott órákat, mint például irodalom, nyelvészet, történelem, művészettörténet vagy eszmetörténet. A tanórák követése, a jegyzetelés, az órákon való aktív részvétel, az ismeretanyag önálló feldolgozása, a kiadott feladatok elvégzése mind olyan tevékenységek, melyek sokszor az anyanyelven is tanulandók. Az itt felsorolt tevékenységeken keresztül a hallgatók nyelvi és szókincsbeli, főleg receptív ismerete idővel fejlődik, sokszor azonban ez a fejlődés túl lassú ahhoz, hogy másod- vagy harmadévből már önállóan tudjanak olyan hosszabb esszét, tanulmányokat írni, amelyek megfelelnek a tudományos konvencióknak. Jóllehet hallgatóink rendszeresen használnak számítógépet, kevesen használják ki közülük a benne rejlő nyelvfelkészítő lehetőségeket. Ezért is

szükséges, hogy felhívjuk figyelmüket olyan programokra és honlapokra, amelyek használatával céltudatosabb és gyorsabb lehet a tudományos nyelvhasználatra való felkészülésük. Az ingyenesen elérhető honlapok használatával továbbá ösztönözhetjük a hallgatóinkat arra, hogy saját ütemezésben, igényeiknek megfelelően gyakorolják az angol nyelvet.

A szókincsfejlesztés jelentősége

Nyelvszakosok esetében elvárható, és egyben rendkívül fontos lenne, a magas szintű általános nyelvismeret már a felsőfokú tanulmányok kezdetén. Sajnos az utóbbi években egyre inkább jellemző, hogy nyelvileg nem megfelelően felkészült hallgatók is bekerülnek, ezért általános és szakmai nyelvfejlesztésük is kiemelkedő feladat. A Szegedi Tudományegyetem anglisztika BA szintű képzéshez tartozó előadások és szemináriumok angol nyelven folynak az első félévtől kezdve. Az órákhoz kapcsolódóan összetett feladat hárul a hallgatókra: követniük kell az oktatói magyarázatot, az összefüggéseket kikövetkeztetniük, lejegyzetelniük, továbbá a dolgozatokra és a vizsgákra egyszerre nagy mennyiségű anyagot önállóan feldolgozniuk. Erre a középiskola általában nem készíti fel őket, s főleg a gyenge nyelvi előképzettségű hallgatóknak rendkívül nehéz a középiskola és az egyetem közötti átállás (Rosenthal, 2000; Leki, 2007). Az első, bevezető év után a hallgatók még több olyan szaktárgy közül választanak, amely komoly szakirodalmi olvasást és annak írott feldolgozását is megköveteli. Ezzel párhuzamosan azonban kevés a nyelvi fejlesztő óra, hiszen egy szakdolgozatíráásra felkészítő szeminárium mellett a hallgatók többnyire csak egy-két nyelvi órát teljesítenek két tanév alatt. Megfigyelhető, hogy a nyelvi nehézségek leküzdésére gyakran kompenzációs stratégiákkal reagálnak: nem olvassák el a tankönyveket és a kiadott szakirodalmat, vázlatokból és egymás jegyzeteiből tanulnak, valamint a beadandó esszéket meglévő forrásokból igyekeznek összeollózni. Akik pedig önállóan próbálkoznak gondolataik megformálására, nem mindig képesek az esszé- és szakdolgozatírás összetett követelményeinek eleget tenni, azaz stílusosan, nyelvileg, felépítésileg és tartalmilag elfogadható dolgozatokat írni. Kurtán (2010) magyar nyelven készült bölcész szakdolgozatok elemzése során arra a megállapításra jutott, hogy az anyanyelven írott dolgozatok esetén is stilisztikai és nyelvhasználatbeli hiányosságok mutatkoznak, mert a hallgatók nem rendelkeznek kellő tanulmányírási tapasztalattal.

Haladó nyelvtanulók esetén félévenként több száz szó és kifejezés elsajátítása lenne a cél. Náluk a szólistatanulás kevésbé hatékony módszer, hiszen a szöveggörnyezet kulcsfontossággal bír a pontos értelmezéshez és a későbbi aktív használathoz. A leggyakoribb tanács a hallgatók felé, hogy olvassanak sokat, ez viszont sokszor nem elég hatékony. Az egyik probléma

ezzel az, hogy valójában legtöbbjük a sokat minimálisként értelmezi; a másik, hogy az ismeretlen lexikát nem pontosan értik és így kevés eséllyel építik be azt aktív szókincsükbe (Laufer, 1997; Zahar és társai 2001). Egy-egy lexikai elemmel sokszor, minél gazdagabb szöveggörnyezetben kell találkozniuk ahhoz, hogy kellő mértékben növekedjen szókincsük. Ennek egyik módja a számítógépes programok által nyújtott lehetőségek kihasználása.

Tudományos szókincs

Az utóbbi évtizedekben számos korpuszalapú felmérés készült az angol általános szókincsről és különböző tudományterületek szövegeiben megjelenő terminológiáról. Egy angol nyelven írt tudományos szöveg lexikáját a következő öt csoportra oszthatjuk (lásd Doró, 2009):

- a) az általános szókincshez tartozó gyakori szavak (*high-frequency vocabulary*);
- b) szakspecifikus szókincs (*semi-technical, non-technical, sub-technical vocabulary*);
- c) tudományos szókincs (*academic vocabulary*);
- d) szakszókincs (*technical vocabulary*); valamint
- e) az általános szókincshez tartozó ritka szavak (*low-frequency vocabulary*). (Lásd részletesebben az 1. táblázatban.)

Coxhead és Nation (2001) elemzése alapján egy tudományos szöveg átlagosan 8,5–10 százalékát teszik ki a Coxhead-féle listában található szócsaládok, ez az arány természetesen növekedhet a szöveg tartalma és műfaja szerint. Mivel Coxhead korpuszalapú gyakorisági vizsgálatához 28 különböző egyetemi tantárgyhoz kapcsolódó tanulmányt, cikket és jegyzetet választott, a listába tartozó 570 szócsalád ismerete elengedhetetlenül fontos alapot képez bármely angolul írt egyetemi tananyag megértéséhez. A tudományos szókincslistába olyan szavak tartoznak például, mint *research, issue, illustrate, define* vagy *benefit*.

Doró Katalin
Szegedi Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar
Angoltanár-képző és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

Számítógépes alkalmazások az angol tudományos szókincs oktatásában

A tudományos szókincs ismerete elengedhetetlen ahhoz, hogy megértsünk bármely tudományterületen íródott cikket, tankönyvet, tanulmányt. Coxhead (2000) korpuszalapú vizsgálatok segítségével 570 szócsaládra szűkítette az angol tudományos szókincsét. A Coxhead-féle listán túl azonban tudományos szókincsen érthetjük mindazon szókapcsolatokat és formulákat, amelyek gyakran fordulnak elő tudományos szövegekben, s melyektől ezek gördülékenyek és stílusosan megfelelőek lesznek. E szókincs aktív ismerete és választékos használata kiemelkedően fontos azok számára, akik a tudományos közösség részeseiként maguk is szövegeket alkotnak. A szókincs fejlesztése és gyakorlása folyamatos feladatot jelent a kevésbé tapasztalt vagy nem az anyanyelvükön olvasók és írók esetében, mint amilyenek például az idegennyelv-szakosok, szaknyelvet tanulók vagy szakfordítók. A tanulmány olyan ingyenesen elérhető, angol nyelvű honlapokat gyűjt össze és ismertet, melyek alkalmasak a tanórai használat mellett az önálló szövegelemzésre és nyelvgyakorlásra is.

Kulcsszavak: idegen nyelv, angol nyelv, bölcsészettudomány, szaknyelv, tudományos szókincs, honlapok

Bevezető

A haladó nyelvtanulók általában jól kommunikálnak és ismerik a célnyelv alapvető nyelvtani szerkezeit, valamint könnyen megértenek általános témájú szövegeket. Merőben más jellegű feladat azonban tudományos vagy szakszövegek értése és alkotása. Amennyiben az általam oktatott angolos bölcsészhallgatók példáját vesszük, még magas szintű általános nyelvismeret mellett is elengedhetetlen, hogy folyamatosan fejlesszék tudásukat, hiszen csak így képesek az angol nyelvű szakmai ismereteket elsajátítani (Doró, 2010). Ezek a diákok a bölcsészettudomány különböző területeiről választanak angol nyelven oktatott órákat, mint például irodalom, nyelvészet, történelem, művészettörténet vagy eszmetörténet. A tanórák követése, a jegyzetelés, az órákon való aktív részvétel, az ismeretanyag önálló feldolgozása, a kiadott feladatok elvégzése mind olyan tevékenységek, melyek sokszor az anyanyelven is tanulandók. Az itt felsorolt tevékenységeken keresztül a hallgatók nyelvi és szókincsbeli, főleg receptív ismerete idővel fejlődik, sokszor azonban ez a fejlődés túl lassú ahhoz, hogy másod- vagy harmadévből már önállóan tudjanak olyan hosszabb esszét, tanulmányokat írni, amelyek megfelelnek a tudományos konvencióknak. Jóllehet hallgatóink rendszeresen használnak számítógépet, kevesen használják ki közülük a benne rejlő nyelvfelkészítő lehetőségeket. Ezért is

szükséges, hogy felhívjuk figyelmüket olyan programokra és honlapokra, amelyek használatával céltudatosabb és gyorsabb lehet a tudományos nyelvhasználatra való felkészülésük. Az ingyenesen elérhető honlapok használatával továbbá ösztönözhetjük a hallgatóinkat arra, hogy saját ütemezésben, igényeiknek megfelelően gyakorolják az angol nyelvet.

A szókincsfejlesztés jelentősége

Nyelvszakosok esetében elvárható, és egyben rendkívül fontos lenne, a magas szintű általános nyelvismeret már a felsőfokú tanulmányok kezdetén. Sajnos az utóbbi években egyre inkább jellemző, hogy nyelvileg nem megfelelően felkészült hallgatók is bekerülnek, ezért általános és szakmai nyelvfejlesztésük is kiemelkedő feladat. A Szegedi Tudományegyetem anglisztika BA szintű képzéshez tartozó előadások és szemináriumok angol nyelven folynak az első félévtől kezdve. Az órákhoz kapcsolódóan összetett feladat hárul a hallgatókra: követniük kell az oktatói magyarázatot, az összefüggéseket kikövetkeztetniük, lejegyzetelniük, továbbá a dolgozatokra és a vizsgákra egyszerre nagy mennyiségű anyagot önállóan feldolgozniuk. Erre a középiskola általában nem készíti fel őket, s főleg a gyenge nyelvi előképzettségű hallgatóknak rendkívül nehéz a középiskola és az egyetem közötti átállás (Rosenthal, 2000; Leki, 2007). Az első, bevezető év után a hallgatók még több olyan szaktárgy közül választanak, amely komoly szakirodalmi olvasást és annak írott feldolgozását is megköveteli. Ezzel párhuzamosan azonban kevés a nyelvi fejlesztő óra, hiszen egy szakdolgozatíráásra felkészítő szeminárium mellett a hallgatók többnyire csak egy-két nyelvi órát teljesítenek két tanév alatt. Megfigyelhető, hogy a nyelvi nehézségek leküzdésére gyakran kompenzációs stratégiákkal reagálnak: nem olvassák el a tankönyveket és a kiadott szakirodalmat, vázlatokból és egymás jegyzeteiből tanulnak, valamint a beadandó esszéket meglévő forrásokból igyekeznek összeollózni. Akik pedig önállóan próbálkoznak gondolataik megformálására, nem mindig képesek az esszé- és szakdolgozatírás összetett követelményeinek eleget tenni, azaz stílusosan, nyelvileg, felépítésileg és tartalmilag elfogadható dolgozatokat írni. Kurtán (2010) magyar nyelven készült bölcész szakdolgozatok elemzése során arra a megállapításra jutott, hogy az anyanyelven írott dolgozatok esetén is stilisztikai és nyelvhasználatbeli hiányosságok mutatkoznak, mert a hallgatók nem rendelkeznek kellő tanulmányírási tapasztalattal.

Haladó nyelvtanulók esetén félévenként több száz szó és kifejezés elsajátítása lenne a cél. Náluk a szólistatanulás kevésbé hatékony módszer, hiszen a szöveggörnyezet kulcsfontossággal bír a pontos értelmezéshez és a későbbi aktív használathoz. A leggyakoribb tanács a hallgatók felé, hogy olvassanak sokat, ez viszont sokszor nem elég hatékony. Az egyik probléma

ezzel az, hogy valójában legtöbbjük a sokat minimálisként értelmezi; a másik, hogy az ismeretlen lexikát nem pontosan értik és így kevés eséllyel építik be azt aktív szókincsükbe (Laufer, 1997; Zahar és társai 2001). Egy-egy lexikai elemmel sokszor, minél gazdagabb szöveggörnyezetben kell találkozniuk ahhoz, hogy kellő mértékben növekedjen szókincsük. Ennek egyik módja a számítógépes programok által nyújtott lehetőségek kihasználása.

Tudományos szókincs

Az utóbbi évtizedekben számos korpuszalapú felmérés készült az angol általános szókincsről és különböző tudományterületek szövegeiben megjelenő terminológiáról. Egy angol nyelven írt tudományos szöveg lexikáját a következő öt csoportra oszthatjuk (lásd Doró, 2009):

- a) az általános szókincshez tartozó gyakori szavak (*high-frequency vocabulary*);
- b) szakspecifikus szókincs (*semi-technical, non-technical, sub-technical vocabulary*);
- c) tudományos szókincs (*academic vocabulary*);
- d) szakszókincs (*technical vocabulary*); valamint
- e) az általános szókincshez tartozó ritka szavak (*low-frequency vocabulary*). (Lásd részletesebben az 1. táblázatban.)

Coxhead és Nation (2001) elemzése alapján egy tudományos szöveg átlagosan 8,5–10 százalékát teszik ki a Coxhead-féle listában található szócsaládok, ez az arány természetesen növekedhet a szöveg tartalma és műfaja szerint. Mivel Coxhead korpuszalapú gyakorisági vizsgálatához 28 különböző egyetemi tantárgyhoz kapcsolódó tanulmányt, cikket és jegyzetet választott, a listába tartozó 570 szócsalád ismerete elengedhetetlenül fontos alapot képez bármely angolul írt egyetemi tananyag megértéséhez. A tudományos szókincslistába olyan szavak tartoznak például, mint *research, issue, illustrate, define* vagy *benefit*.

1. táblázat

Szókincsismereti szintek angol tudományos szövegek esetében (Doró, 2009)

Általános szókincs leggyakoribb elemei (<i>high-frequency vocabulary</i>)	A leggyakoribb 2000 angol szócsalád
Szakspecifikus szókincs (<i>semi-technical, non-technical, sub-technical vocabulary</i>)	A szakterületen nagy gyakorisággal használt szavak, kifejezések, amelyek a mindennapi szókincs részei, de a szakterületen sokszor más jelentést kapnak
Szakszókincs (<i>technical vocabulary</i>)	Kifejezetten a szakterületen használt terminológia
Tudományos szókincs (<i>academic vocabulary</i>)	Egyetemi jegyzetek, tudományos cikkek gyakori lexikája A Coxhead által kiválasztott 570 szócsalád
Általános szókincs ritkább elemei (<i>low-frequency vocabulary</i>)	A leggyakoribb 5000 angol szócsaládba nem tartozó szavak

A Coxhead-féle és a hasonló gyakorisági listák szóalapú vizsgálódások termékei, és mint ilyenek, nem tudják a nyelvekben gyakran előforduló szókapcsolatokat, többszavas kifejezéseket figyelembe venni. Ezek a szókötelékek, formulák, sokszor teljes mondategységek azonban különösen fontosak tudományos művek esetében, ahol a szövegek teljes vázát alkothatják (Biber és Barbieri, 2007). A 2. táblázatban található szövegrészlet szemléletesen mutatja a különbséget a között, ha a tudományos szókincset a Coxhead-féle szólistára szűkítjük (félkövéren szedett szavak), vagy a szókötelékeket, formulákat is bele vesszük (aláhúzott szövegrészek). A szöveg az Academic vocabulary honlapról származik a félkövér kiemelésekkel, az aláhúzásokat magam végeztem el. Ezen aláhúzott szövegrészek különböző műfajú és témájú tudományos szakszövegek vázát alkothatnák. Az egyetemen a hallgatóink szakirodalmi olvasás során egyre több ilyen szövegvázssal találkoznak, tehát felismerik, és könnyen értelmezik azokat, azonban ezeket a szövegelemeket nehezen építik be saját dolgozataikba. Még a gyakorlott és az anyanyelvükön író kutatóknak is nehéz a stílusosan és a mondanivalónak leginkább megfelelő formulákat kiválasztaniuk. Nem kérdéses, hogy a gondolatok megformáltsága sokszor legalább olyan fontos, mint maguk a nyers adatok. A nem megfelelően megválasztott „csomagolás” a tartalmat is teljesen félreviheti, illetve a szerzőről a felkészületlenséget sugallhatja.

2. táblázat Példa tudományos szókincsre

The past two **decades** have seen **considerable** changes in English Language Teaching. Alongside the growth of the communicative approach and the shift in focus towards the learner and the learning process, there has been a growing interest in the area of vocabulary. **Whereas** in structural and functional syllabuses vocabulary tended to be treated **incidentally**, it is now common to find multi-stranded syllabuses that give vocabulary an equal weighting with grammar and function (e.g. Headway series: Soars and Soars) and a few actually bases on lexis (e.g. the COBUILD course: Willis and Willis). **Research has focused on two areas:** firstly, vocabulary acquisition, the processes involved in decoding, storing and retrieving words and secondly, the words themselves and how they behave. This second area has been propelled forward by the development of computerized corpora which has greatly facilitated access to data and allowed easy extraction of information concerning word behaviour, such as frequency, collocation and supra-sentential lexical linking. The idea of what it is to “know” a word has also changed: know the meaning is seen to be only one aspect of word knowledge. Nation (1990) has shown that to really know a word we need an understanding of eight different aspects

Online programok

Évről-évre bővül azon honlapok száma, amelyek valamely idegen nyelv tanításához vagy tanulásához kínálnak segítséget. Ez különösen igaz az angol nyelvre, s ezen oldalak közül számos szakosodik a szókincsfejlesztésre vagy annak tesztelésére. A következőkben a teljesség igénye nélkül néhány olyan ingyenesen elérhető honlapot és programot tekintünk át, amelyek komoly szakmai, sokszor korpuszalapú kutatási háttérrel rendelkeznek. Ezek közül is azokat, amelyek a szűkebb és tágabb értelmezés szerinti tudományos szókincs oktatására, kutatására és gyakorlására alkalmasak.

Complete lexical tutor

A Tom Cobb által szerkesztett oldal egy sokrétű lexikai program-gyűjtemény, mely kiválóan alkalmas kutatásra, tananyagok összeállítására és egyéni hallgatói munkára is. A tudományos szókincs tekintetében jól alkalmazható a VocabProfile nevű program, mely bármely elektronikus formában lévő és az elemző-felületbe beillesztett szöveget gyakorisági listákra bont. Segítségével gyorsan megtudhatjuk, hogy egy adott szöveg mekkora arányát teszik ki az angol nyelv leggyakoribb szavai és a tudományos szólista. Ez hasznos lehet, ha oktatóként szeretnénk felmérni, mennyire nehéz egy szöveg, vagy ha több, hasonló lexikai nehézségű szöveget szeretnénk választani. Egyéni hallgatói projektként pedig tanulságos feladat, ha maguk a diákok végzik el az elemzést saját fogalmazásaikon vagy tanulmányaikon. Fejlődésüket nyomon követhetik, ha például a félév elején és végén írt esszéiket is elemzik, és összehasonlítják azokat egy azonos témában megjelent cikkel. Ha pontos lexikai eltérésre vagyunk kíváncsiak,

érdemes a *Tex_Lex_Compare* nevű programot futtatni, amely szétválasztja a két szövegből csak az egyikben vagy mindkettőben előforduló szavakat.

Academic vocabulary

A Nottingham Egyetem által kidolgozott oldal kifejezetten a Coxhead-féle tudományos szókinccslista gyakorlására szakosodott. A szavakat tíz nehézségi listába sorolja, melyekből a legfelsőbb csoportba olyan szavak tartoznak, amelyek a gyakoribb tudományos szókinccset ismerőknek is nehézséget okozhatnak. A honlap a betáplált szövegekben megjelöli a tudományos szavakat, azokból szókiegészítő tesztet készít. Továbbá tartalmaz gyakorlófeladatokat és konkordanciát is ad kiválasztott szavakhoz, melyek kontextust biztosítanak a szavak tanulásához.

Using English for Academic Purposes (UEfAP): A guide for students in higher education

A honlap változatos feladatokon keresztül gyakoroltatja a tudományos szókinccset és vezet rá arra, hogy milyen módszerekkel lehet az új szavak jelentését, szöveggörnyezetét, lexikai felépítését gyakorolni. Különösen hasznosak a szóképzési táblázatai, melyekben felsorolja és magyarázza a tudományos szavak esetében leggyakrabban előforduló elő- és utótagokat. Ez azért is fontos, mert a Coxhead-féle lista 570 szócsaládot tartalmaz, de gyakori jelenség, hogy a nyelvtanulók nem ismerik a szócsaládba tartozó összes szót, például egy általuk ismert főnévből képzett igét.

Academic phrasebank

Ez a honlap kifejezetten a tudományos írásművek készítéséhez ad stilisztikai, lexikai segítséget azáltal, hogy a tudományos dolgozatok különböző részeiben előforduló formulákat gyűjti össze. Ilyenek például a téma fontosságának kijelölése, az adatok újdonságának magyarázata, a táblázatok adatainak értelmezése, az összegző fejezet bevezetése vagy az irodalmi hivatkozások. Ezekben belül is számos alfejezetben gyűjti össze a témasemleges formulákat, melyek segítségével a nem anyanyelvi tanulmányíró is gördülékeny és a nyelvi konvencióknak megfelelő szöveget tud összeállítani. A honlap még a gyakorlott szerzőknek is hasznos lehet a meglévő nyelvi repertoárjuk bővítéséhez, hiszen minden egységhez 10-15 lehetőséget sorol fel, melyek tovább kombinálhatóak. Ennek segítségével a plágium problémája is könnyebben kezelhető azok esetében, akik csupán a nyelvi nehézségek miatt másolnának más forrásból. A jó nyelvi felkészültségű és egyéni kutatómunkát végző szakdolgozók, cikkírók önállóan is kiválóan fejlődnek a honlap segítségével.

PhraseBook for writing papers and research in English

Ezt az előzőhöz hasonló, de rövidebb gyűjteményt jól lehet például esszéírást vagy szakdolgozat-készítést tanító kurzusok anyagába beépíteni. A hallgatók sokat tanulhatnak abból, ha az általuk olvasott szakirodalomban található formulákkal kiegészítik az egyes kategóriákat, majd összehasonlítják azokat a társaik gyűjteményével.

Academic writer

Ez egy teljesen kidolgozott, kilenc fejezetből álló, a tudományos írást oktató kurzusanyag. Az esszék felépítésén, tagolásán, az idézésen túl kiemeli a stílus, a tudományos hangvétel, a gyakran előforduló nyelvi formulák gyakorlását is.

Spoken academic English corpora

Nem szabad megfeledkeznünk a fenti honlapok mellett a szóbeli tudományos nyelv gyakorlásának fontosságáról sem. Ahogyan azt a címe is mutatja, korpuszvizsgálaton keresztül az oldal olyan többszavas frázisokra koncentrál, amelyek nagy gyakorisággal fordulnak elő előadásokban vagy tudományos eszmecserékben. Lehetőség van az oldalon szövegrészletek, illetve a funkciók szerint csoportosított frázisok meghallgatására, feladatokon keresztüli gyakorlására.

Összegzés

A jelen tanulmány arra kívánt rámutatni, hogy a tudományos lexika ismeretének kimagasló szerepe van egy irodalmi, nyelvészeti vagy bármely más témájú tanulmány megértésében, és még inkább az ilyen jellegű szövegek alkotásában. A tudományos szókincs a tudományos szövegek körülbelül tíz százalékát, a szókötelékek azonban ennél jóval nagyobb arányát teszik ki. Ezek tanítása és tanulása implicit és explicit módszerekkel is történhet. Gyakori tapasztalat az, hogy a felsőbb éves nyelvszakos hallgatók a szaktárgyakhoz kapcsolódó feladatok során nagy passzív szókincsre tesznek szert, azonban ezek használata saját tanulmányok, szakdolgozatok írása során már nehézkes. Mivel még esetükben is csak elvétele vannak az angol nyelvű tudományos nyelvhasználatra felkészítő órák, oktatóként nagy segítségünkre lehetnek az olyan számítógépes oldalak, amelyek egyéni és csoportos feldolgozásra is kitűnőek.

Hivatkozások

- Biber, D.- Barbieri, F. (2007): Lexical bundles in university spoken and written registers. *English for Specific Purposes*. 26, 263-286.
Coxhead, A. (2000): A new academic word list. *TESOL Quarterly*. 34/2, 213-238.

- Coxhead, A.-Nation, P. (2001): The specialized vocabulary of English for academic purposes In: Flowerdew, J.-Peacock, M. (eds.), *Research perspectives on English for academic purposes*. 252-267. Cambridge University Press, Cambridge
- Doró, K. (2009): Szak-szó-kincs: bölcsész szakma idegen nyelven. In: Silye, M. (szerk.): *Porta Lingua 2009: Szaktudás idegen nyelven*. 23-30. SZOKOE. Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum, Debrecen
- Doró, K. (2010): Meeting the language barrier: The experience of first-year students of English. In: Hegedűs, I.-Martsa, S (eds.): *CrosSections Vol. 1: Selected papers in linguistics from the 9th HUSSE conference*. Institute of English Studies. University of Pécs. Pécs. 289–297
- Kurtán, Zs. (2010): Tudományos nyelvhasználat és pedagógia: a kutatási cél megjelölése tanárjelöltek szakdolgozatában In: Silye, M. (szerk.): *Porta Lingua 2010: Tudományterületek és nyelvhasználat*. 171-179. SZOKOE. Debreceni Egyetem Agrártudományi Centrum, Debrecen
- Laufer, B. (1997): The lexical plight in second language reading: words you don't know, words you think you know and words you can't guess In: Coady, J. -Huckin, T. (eds.): *Second language vocabulary acquisition: A rationale for pedagogy*. Cambridge, Cambridge University Press. 20-34
- Leki, I. (2007): *Undergraduates in a second language: Challenges and complexities of academic literacy development*. Lawrence Erlbaum Associate: Mahway, NJ
- Rosenthal, J. W. (ed.) (2000): *Handbook of undergraduate second language education*. Lawrence Erlbaum Associate, Mahway, NJ
- Zahar, R.-Cobb T.-Spada N. (2001): Acquiring vocabulary through reading: Effects of frequency and contextual richness. *Canadian Modern Language Review*. 57/4, 541-572

Honlapok

Academic phrasebank: <http://www.phrasebank.manchester.ac.uk/index.htm>

Academic vocabulary: www.nottingham.ac.uk

Academic writer: <http://vlc.polyu.edu.hk/academicwriter>

Complete lexical tutor: <http://www.lextutor.ca/vp>

PhraseBook for writing papers and research in English:

<http://www.englishforresearch.com/phrasebooks/examples.htm>

Spoken academic English corpora: <http://micase.elicorpora.info/esl/formulaic-expressions/Definition.htm>

Using English for Academic Purposes (UEfAP): A guide for students in higher education:

<http://www.uefap.com/vocab/vocfram.htm>